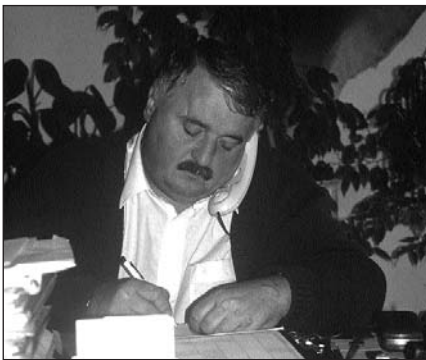

Északi erdős tájakon

Beszélgetés Cserép Jánossal, az ÉSZAKERDŐ vezérigazgatójával

Irigylésreméltó környezetben dolgozik az ÉSZAKERDŐ központi vezetése. Az ország egyetlen olyan épülete, mely a tervezéstől fogva erdészeti célra épült, és az is maradt mostanáig. Az 1935-ös Erdészeti Lapokban *Clement Károly* erdőmérnök nekrológijában olvashatjuk: „A Minisztérium erdészeti csoportjának építészeti osztályán megtervezi, megépíti Miskolc legszebb épületét, az erdőigazgatósági székházat, s annak előcsarnokába varázslatos erővel építi be lelke vágyódását Csorbató, Tátralomnic után.” Trianon után nem volt egyedül ezzel az érzéssel. Az Erdészeti Hivatal támogatásával megújított épület a város díszje lett.

A térség erdei a honfoglalás óta mindig is állami tulajdonban voltak – mondja *Cserép János*. – A diósgyőri várhoz tartozó erdőkhöz ragaszkodtak a királyok. Meglehetősen változatos adottság mellett dolgozunk. Kezelésünkhöz tartozik a Bükk, a Jósua-tornai karszt, a Cserehát, a Zemplén, a Bodroghöz, va-

lamint a Tisza és a Hernád ártereinek egy része.

A felsoroltakból is látszik, hogy a szakismeret széles skálája kell ahhoz, hogy boldoguljunk. A változatos adottság olykor kifejezetten jól is jön, mert a munkacsúcsokat akadályoztatás esetén át tudjuk csoportosítani a területen belül. Gondolok itt az árvízre, belvízre, az elmaradó magtermésre. A 108 ezer hektár, amin van lehetőség a legkedvezőbb adottságú állapotú területeken dolgozni. Vonatkozik ez az évi 500-600 hektár felújítására is. Az elmúlt 15 év alatt szép lassan be tudtuk hozni azt a szakmai elmaradást, amit annakidején az évi 480 ezer köbméter ki-termelése okozott. Mára már csak 200-220 ezer köbméter termelünk.

A fenti adatokat olyan szemüvegen keresztül kell nézni, hogy erdeink 58 százaléka védett valamilyen fokon.

– *Akkor itt kiemelten szoros együttműködésre van szükség.*

– Három nemzeti park és három tájvédelmi körzet is érintett a területünkön. Erdőfelújítási gondjaink nincsenek, éppúgy, mint ahogy az erdőműveléssel is megbirkózunk, még akkor is, ha sok esetben a természetvédelem diktál. Olykor az

az érzésem, hogy a természetvédelem kétharmad részben tulajdonképpen madárvédelem.

Súrlódásaink okát abban látom, hogy nem egységes szemlélet alakította a törvényeket. Mindkét fél kiragadott egy számára fontosnak ítélt részletet a nagy egészből, és annak érdekében tevékenykedik. S mintha olykor a védelem személyfüggő lenne.

Az erdőgazdálkodónak meg kell élnie a rábízott erdők kezeléséből. Az elmentmondás csak az, hogy a fatermesztésből származó bevételből kell – mert egyéb forrást nem kapunk – mindazokat az előírásokat teljesíteni, ami természetvédelmi érdek. Az erdőkből kell kigazdálkodnunk a működéshez szükséges anyagiakat. A természetvédelem költségvetéséből működik, ugyanakkor az előírásainak anyagi konzekvenciái reánk hárulnak. No hát ez valahogy nem tűnik jónak. Apámtól hallottam, aki szintén erdész volt, hogy az erdőből kíméletes használattal is meg lehet élni, csakhát nem mindegy, hogy hány embert kell eltartania. De azt sem tehetem meg, hogy az embereket elküldöm, ha egy-egy gyengébb év van, mert a törvényben foglalt kötelezettségeket el kell végezni. Ha a természetvédelem erdőhöz jut, akkor költségvetés szerint gazdálkodik, költségvetési pénzből.

A gazdálkodás elemeit kellene alaposan megnézni. El kell dönteni – az adott területen, – hogy mi a cél. Az ország erdeinek 20 százaléka védett. A mi kezelésünk alatt lévő erdők 58 százaléka. Ebben a kérdésben le kell ülni tárgyalni, és ésszerű kompromisszumokban kell megegyezni. Az szerintem nem járható út, hogy ha tárgyalunk, akkor újabb és újabb védendő területek jönnek szóba. Mert tudok olyan helyekről, amelyek nincsenek védve, pedig védeni kellene, és olyan is van, amelyeket nem szabadna védett kategóriába sorolni. Bánkút környéke például olyannyira terhelt télen-nyáron a látogatóktól, hogy az a térség nem felel meg egy magára valamit is adó nemzeti park előírásainak. Ezekben a kérdésekben a hídverést végre el kellene kezdeni.

– *Mennyire érintette a térséget a magánosítás?*

– A privatizációt, illetve a kárpótlást 16 ezer hektár erdővesztéssel megúsztuk.

A nagyobb erdőterülettel rendelkező erdőbirtokosságok azt hiszem, fennmaradnak, de a kicsik bajban vannak. Sokan csak a birtokbavétel után jöttek rá, hogy az erdőgazdálkodás olykor pénzbe is kerül. Évtizedek kellene, mire majd összerázódik a gazdaságosan kezelhető tulajdon. Segítenénk őket, de sokszor azt hiszem, hogy az államerdészet ki van zárva a magánerdők kezelésének lehetőségéből. Olyan a támogatási rendszer. Az erdőkezelés nem szolgáltatás.

Megtartottuk az üzeimeinket. Nem csináltunk kft-eket, mert nem volt annyi pénzünk, hogy feltöltsük őket vagyonnal. Három fűrészüzemünk parkettfríz és fűrészáru termeléssel foglalkozik. Van egy faipari üzemünk, ahol a lambéria és a csaphornyos parketta jelenti a csúcsterméket. A tizennégy hagyományos erdészet mellett van egy műszaki üzemigazgatóságunk, valamint egy vasútüzemünk. Meg kell dolgoznunk a nyereségünkért, hiszen ha belegondolunk, hogy a határig való szállítás minden egyes köbméterre 12 DM költséget rak, hát nem mindegy.

A belső anyagforgalomnál átállunk a piaci árra. A feldolgozás piaci értéken kapja meg az erdészetektől az alapanyagokat. A feldolgozóknak pedig piaci minőséget kell termelnie. Követnünk kell a minőségtanúsítás előírásait. A fejlesztéshez tőke kellene, de az nincs, és a külföldi vevők sem tolonganak. Tizenöt évvel ezelőtt a lemezipari rönk aránya 13 százalék volt, ma ez 3 százalék. A túltartás jele, s ez baj. Valahogy ez nincs rendjén, még ha a természetvédelem szempontjait nézzük, akkor sem. Egy 130 éves bükkös alatt nudum van. A fajgazdagság minimális ahhoz képest, mint amit egy tízéves vagy középkorú állományban találunk. Nem hiszem, hogy az alkalmanként időben letermelt öt hektár nem regenerálódó kárt okoz a környezetében.

– És az erdők károsodása, károsítása?

– Feltűnő erdőkárosodásról nem beszélhetünk. Az utóbbi pár csapadékos év komoly makktermést hozott, ami sikeres felújításokat eredményezett. A jóban mindig van valami rossz, ami esetünkben a vízmosta utak és elsodort hidak formájában jelentkezett. Hihetetlennek tűnik, de volt olyan területünk, melyet tavasszal bejelentettünk árvízkárosultnak, majd nyár végén aszálykárosítottunk.

Az emberi károsítás már-már kezelhetetlen. Régen kiseladási bárcákat lehetett venni, egy-egy köteg rőzséért, szárazfáért. Ma motorfűrészsel mennek az erdőnek, s tele kocsikkal a főváros felé „természetesen” érvényes papírokkal.

– A változatos terepadottság jó vadászati lehetőséggel párosulhat.

– 55 ezer hektáron vadászunk, ahol többségben vagyunk. Nyugvópontra kerültek a vitás területek, bár egynémely furcsaság azért akad. A mezőgazdasági területeken kialakított vadászterületekhez olykor hozzácsaptak a határos erdőkből, mintha az nem az erdőgazdaság kezelésében lenne. A hivatkozás az volt, hogy hát régen is ott vadásztak. A régiek. De hát a vadászatnál a szakmai és a politikai elvárások sokszor nincsenek közszönő viszonyban egymással.

A vadkár kérdése is viszonylagos. Tudomásul kell vennünk, hogy a vad olyan amilyen. Télen a melegebb déli oldalak táján verődik össze, nyáron a hűvösebb völgyekbe oldalakon. Alkalmazkodnunk kell, s ehhez legjobb a kerítés, mert anélkül nem megy.

Nagyvadból évi 1600-as terítékünk szokott lenni. Nem szaporodott fel nálunk, illetve a térségben az állomány. Most már ott tartunk, hogy a vadásztársaságoknál túlbecslések vannak, hogy annak megfelelően kapják a kilövési engedélyt. A vadásztársaságok is élni akarnak. A 3-600 forintos hektáronkénti bérleti díj mellett ott van a kerítésépítési költség, és az egyéb felmerülő kiadások.

Félek, hogy nem fognak megöregedni a bikák. Igaz a teheneket védő vadászati

előírásokon is változtatni kellene, mert az öreg meddő tehenek lövésével nem okoznánk semmiféle kárt az állományban.

– Mint FAGOSZ elnök, hogyan látod a különféle szerveződések helyzetét?

– Lehetséges, hogy egy kicsit sokan vagyunk. De hát nézzük, hogy ki mit csinál. A FAGOSZ a munkaadókat tömöríti. A MEGOSZ a magánerdő-tulajdonosokat kellene, hogy egyesítse, a szakszervezet a munkavállalók érdekeiért dolgozik. Az Egyesületbe az egyének, a szakemberek és az erdőszimpatizánsok lépnek be. Valóban lehet, hogy ennek a kicsi szakmának kicsit sok ennyi szerveződés. Különösen úgy, hogy valamennyi működéséhez pénz kell. Integrálni kellene. Legalábbis a részfeladatokban. Mint például a sajtó. Ha jól számolom négyféle orgánium jelenik meg természetesen sok esetben azonos mondanivalóval.

A szervezetek hatékonysága a belső és a külső környezettől függ, s az sem lehetetlen, hogy személyfüggő. Látványos dolgok ritkán születnek, de azért a folyamatos aprómunka eredményt kell, hogy hozzon.

Egy generációnyi idő szükséges szerintem, amire ezek a szakmai szervezetek összecsiszolódnak.

Pápai Gábor

Kitüntetés

Prof. dr. Kovács Jenő, a MAB Erdészeti Szakbizottságának elnöke az MTA Miskolci Területi Bizottságának emlékermét kapta.

Gratulálunk!